

Zdeněk Salzmann, LINGUISTIC ANTHROPOLOGY. A SHORT INTRODUCTION. *Historical Sociology / A Journal of Historical Social Sciences, Book Edition 2012. Editors J. P. Arnason and B. Šalanda, 70 s.–*

Zdeněk Salzmann je již léta velice dobře znám českému publiku, a to jak svými (dílčími) studiiemi, tak i – a možná především – svým veleúspěšným, pedagogicky naprosto vyváženým „úvodem do lingvistické antropologie“, který se objevil, bohužel nikoli v plném rozsahu, v roce 1997 (americký originál 1993) jako suplement etnologického časopisu *Český lid*. Pokusy o úplnou českou verzi Salzmannova „úvodu“ trvají do dneška, aniž by došly svého naplnění. Kompletní český překlad, ač dávno hotový, jako by stále unikal českému vydání, zatímco americký originál doznal již pěti vydání.

Možná o to více lze přivítat Salzmannův „koncentrát“ pod názvem *Linguistic Anthropology. A Short Introduction*, shrnutí, jež je výsledkem dohody editora Bohuslava Šalandy a autora. Je dosti neobvyklé, že se dílko objevilo v rámci časopisu *Historical Sociology*, vlastně jako „book edition“ v roce 2012. Pravda, vztah mezi lingvistickou antropologií a historickou sociologií není s největší pravděpodobností nejužší, ale to nijak neohrožuje hodnotu laskavosti a efektivy uvedeného sociologického časopisu a jeho editorů, a ovšem hodnotu – řekněme – Salzmannova „vokabuláře“. Ten přehledně a se širokým tematickým záběrem (autor píše v úvodu: „my selection has been generous“, s. 11) mapuje, charakterizuje, exemplifikuje, vykládá, definuje dvacet jedna tematických bloků, jež buďto přímo zakládají lingvistickou

antropologii, anebo ji mohou zajímat. Nejde tedy o historické, ba ani o hierarchické uspořádání „etnolingvistiky“, jejíž vnitřní artikulace dosti značně, jak známo, kolísá podle autorů: Salzmannova artikulace je odlišná od artikulace Durantioho či Harriet Ottenheimerové nebo Foleyho. Je sympatické, že se Salzmann nevyhýbá takřkajíc celodisciplinárním definicím. To je případ oddílu 1, tj. „obor antropologie“; a i když ani v základních definicích nelze očekávat jednotu, jsou Salzmannova vymezení neobyčejně výstižná.

Jedna věc je zjevná: dílko Zdeňka Salzmannova znamená excelentní terminologickou orientaci; tím však nemíním konstatovat, že bych ve všem s autorem souhlasil. Postrádám výraznější, snad aktuálnější obraz B. L. Whorfa, jenž se od 90. let značně zjemnil, a to díky pracím J. A. Lucyho či Penny Lee, mám-li uvést několik dokladů. Vymezení srovnávací metody zní poněkud tautologicky; přiblížení typologie se mi zdá dosti tradiční, vlastně předstrukturalistické. To jsou však jen pouhé náměty; řekl jsem a opakuji: dílo je znamenitou teoretickou orientací, jejíž hodnotu/význam zvyšuje i stálý zřetel k české terminologii.

František Vrhel (ÚE FF UK, Praha)

Pavol Tišliar, NÁRODNOSTNÝ KASTASTER SLOVENSKA V ROKU 1940. *Slovenský národný archív, Bratislava 2011, 1025 s., 746 map.–*

Sčítání lidu provedené na území Slovenské republiky (tzv. První Slovenská republika či tzv. Slovenský štát, 1939–1945) k rozhodnému okamžiku, kterým byla